

Ny teknik kræver omtanke

Om nødvendigheden af at inddrage samfundsvidenskaberne i forbindelse med indførelse af ny teknik i ældreplejen.

I en verden, hvor der hver dag dukker nye tekniske vidundere op, kan man have store forventninger til, at nye avancerede tekniske løsninger kan komme ældresektorens stigende arbejdspress til undsætning. Som bekendt bliver der flere ældre men færre potentielle ansøgere til at arbejde i ældresektoren. Imidlertid er det yderst vigtigt at gøre sig klart, at valg af teknik aldrig er neutral. At kunne vælge blandt udbudet og endda at kunne informere potentielle udbydere (opfindere, virksomheder...) om, hvad der er mest hensigtsmæssigt, er en ledelsesopgave. Og den ekspertise, der skal til for at gennemskue konsekvenserne af de forskellige valg, er ikke nødvendigvis til stede i organisationen eller samfundet. I de fleste tilfælde bør der foretages seriøse vurderinger og analyser af konsekvenser og muligheder ved indførelse af ny teknik.

Som sagt er teknik aldrig neutral. En teknik indgår altid i sociale relationer og er med til at påvirke disse. Eksempelvis

har bilen haft konkret indflydelse på såvel samfundsindretningen som på samfundsmedlemmernes måde at tænke på. De lokale forretninger har måttet vige pladsen for store indkøbscentre, og den personlige relation såvel til slagteren som til en betydelig del af naboerne har ændret sig. Befolkningens forhold til bl. a. tid, rum, solidaritet, politik er blevet kraftigt påvirket. Selv den enkeltes selvopfattelse/identitet, er blevet påvirket. Det er ikke lige meget, om man kører rundt i en bil af det eller det andet bilmærke eller type. Det har indflydelse på, hvordan man bliver opfattet af visse andre, og hvordan

man opfatter sig selv. Og disse opfattelser ændrer sig i forhold til sociale grupper og historiske perioder. Eksempelvis tolkes ejerskabet af en stor BMW offroad helt anderledes i dag end for blot fem år siden, og denne forandring har betydning for såvel dem, som markedsfører biler, men også for bilejere og andre samfundsborgere.

Det forholder sig på nøjagtig samme måde med teknologisk udvikling inden for ældreområdet. De forskellige personer, som involveres i valget eller brug af ny teknik, vil se anderledes på mulighederne afhængig af, hvem de er, hvilken social gruppe

”Ledelsen inden for ældresektoren har brug for den slags orientering, som samfundsvidenskaberne har tradition for at levere.”

Projekt med teknologi i ældreplejen giver tid til omsorg

Selvkværende støvsuger, gulvvasker og en strygerobot hjælper med at forbedre arbejdsmiljøet.

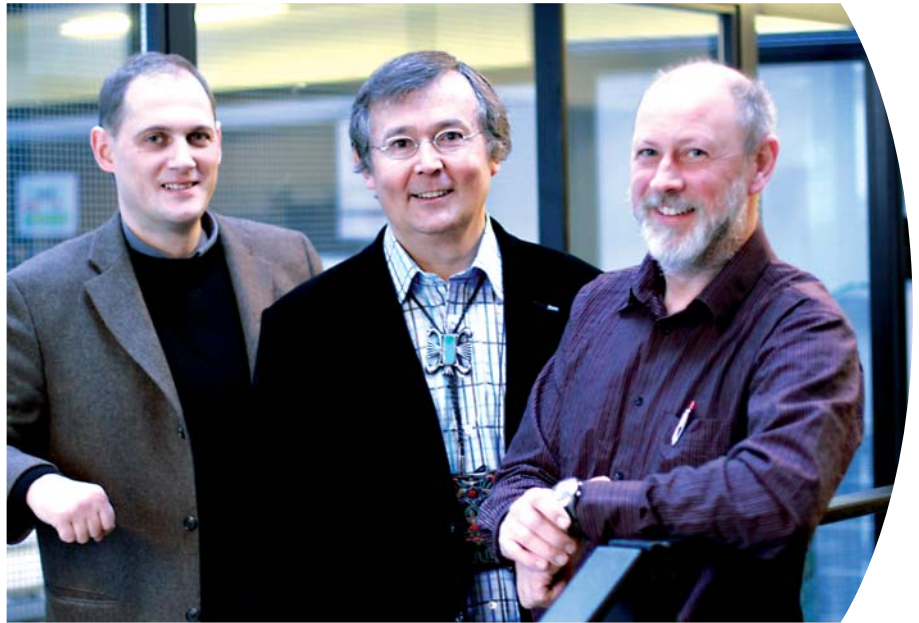
På plejehjemmet Kastanjehaven i Jyllinge har beboere og medarbejdere - som led i et projekt fra Teknologisk Institut - fået en selvkværende støvsuger, gulvvasker og en strygerobot. Det hjælper med at forbedre arbejdsmiljøet, og samtidig giver det medarbejderne ekstra tid til at snakke med beboerne.

Marlene Davidsen arbejder på plejehjemmet Kastanjehaven i Jyllinge med at vaske, tørre og stryge beboernes tøj. Der er nok at tage fat på, for med omkring 36 beboere er der dagligt

20 store fyldte vaskemaskiner der skal tørres og stryges, men med Marlenes nye hjælper, strygerobotten, går det hurtigt og nemt.

Tidligere brugte Marlene Davidsen omkring fem timer om ugen på at stryge, og den tid er barberet ned til omkring en halv time om ugen, for det tager ikke lang tid at klikke skjorterne på den automatiske strygerobot. Marlenes nye hjælper ligner en oppustelig overkrop, der kan iklædes alle former for skjorter, og

Samfundsvidenskaben interesserer sig også for teknologi. Det er artiklens forfattere levende eksempler på: Professor Dominique Bouchet, projektleder Jean Paul Peronard og seniorrådgiver Frants Christensen alle fra Institut for Marketing og Management, Syddansk Universitet.

de tilhører, hvor informeret de er, hvordan de er blevet informeret, osv. De forskellige parter værdier, interesser og fordomme er i spil. Det er ikke kun bilproducenter og bilsælgere, som er bedst tjent ved at kende til deres forskellige kundetyper og til de nyeste teknologiske og samfundsmæssige udviklinger. Ledelsen inden for ældresektoren har ligeledes brug for den slags orientering, som samfundsvidenskaberne har tradition for at levere. Det er nemlig samfundsvidenskaberne, som arbejder med identifikation og kortlægning af de mangfoldige sociale faktorer og deres indbyrdes relationer.

Alt for ofte har man allerede oplevet, at teknisk udstyr, som blev indkøbt til et plejehjem, enten blev fejlkøbt, ikke anvendt hensigtsmæssigt eller ligefrem modarbejdet af bestemte faggrupper. Meget tyder også på, at man ville kunne få dem, som producerer ny tekniske redskaber, til at udvikle bedre tilpassede produkter, hvis man mere systematisk indsamler relevante

oplysninger i organisationerne. Der skal løbende samles mere viden hos personalet, brugere, pårørende og andre, som har indflydelse på og/eller interesse i det, der skal foregå. Og den viden, der skal indsamles, vedrører erfaringer, forventninger, forestillinger, magtforhold, interessenter og konflikttyper. Man skal interessere sig for den måde, hvorpå informationerne cirkulerer og modtages, og for hvordan man kan sikre sig relevant viden, forbinde de involverede parter, formidle ny viden til og fra såvel opfindere som brugere.

Heldigvis har samfundsvidenskaberne en lang tradition for at beskæftige sig med den slags problemstillinger. Det, som er mindre heldigt, er, at der - såvel blandt ud-

viklere af ny teknologi som blandt forvaltere af plejesektoren - ikke findes en særlig tradition for at koble sig til den samfundsvidenskabelige viden og metoder.

Artiklen er skrevet af forskningsteamet

Professor Dominique Bouchet, projektleder Jean Paul Peronard og seniorrådgiver Frants Christensen alle fra Institut for Marketing og Management, Syddansk Universitet.

Teamet er involveret i flere projekter (hvor LederForum også deltager) om indførelse af ny teknik i Ældreplejen, bl.a. IntelliCare, OK-fondsprojektet m.fl.

Kontakt til teamet kan ske ved henvendelse til Professor Dominique Bouchet på: dom@sam.sdu.dk ■

som efter et lille kvarter med fuld blæs på efterlader skjorterne så glatte, som var de aldrig blevet brugt før.

Mine skuldre og arme har det meget bedre nu, siger Marlene Davidsen glad allerede efter to måneder med sin nye hjælper. Hun tilføjer:

"Når jeg bruger robotten her, kan jeg sætte skjorten på og så lave noget andet, mens den står og tørrer."

Marlene Davidsens strygerobot er et af resultaterne af et projekt, der skal forsøge at inkorporere teknologi i ældreplejen til glæde for de ansattes arbejdsmiljø. Projektledelsen varetages af Center for Arbejdsliv, Teknologisk Institut, og ifølge projektleder Charlotte Færch Lotz er formålet at styrke det fysi-

ske og psykiske arbejdsmiljø, og løbende være opmærksom på nogle af de afledte problemer, der kan opstå ved at bruge den nye teknik.

I projektet deltager omkring 550 medarbejdere inden for plejepersonalet med særligt fokus på social- og sundhedsassistenter og -hjælpere samt rengørings- og husassistenter. Projektet kører i fem plejeboliger i de tre kommuner Esbjerg, Roskilde og Frederikssund, og forventes at slutte til marts i 2010.

Læs mere om projektet på Teknologisk Instituts hjemmeside www.teknologisk.dk ■

Kilde: www.hmi.dk